

Förfarandet vid 1957 års allmänna fastighetstaxering

av Taxeringsintendenten Folke Elfving.

Allmän fastighetstaxering företages i vårt land vart femte år. Den senaste allmänna fastighetstaxeringen ägde rum år 1952. Om intet annat beslutas, kommer 1957 års allmänna fastighetstaxering att följas av ett liknande värderingsförfarande år 1962.

Formellt sker emellertid taxering av fastigheterna varje år. Under år, då allmän fastighetstaxering icke äger rum, företages *särskild fastighetstaxering* genom de ordinarie taxeringsnämnderna. Regelmässigt åsätts fastigheterna då samma värden, som vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen. Endast i särskilda fall, omnämnda i 12 § KL, skall omtaxering ske. De vid den allmänna fastighetstaxeringen satta värdena bliva således vanligen bestående till dess de ändras genom en ny allmän fastighetstaxering. Vid omtaxering under mellanperioden skall taxeringen ske efter det allmänna prisläge och de uppskattningsgrunder i övrigt, som tillämpades vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen.

Författningar.

Genom finansdepartementets försorg hava utgivits skatte- och taxeringsförfattningarna, sådana de lyda den 1 januari 1956. Följande sidor äro av intresse vid fastighetstaxering, nämligen 4—8, 31—32, 46—64, 119, 257, 258—269, 286, 287, 289, 291—301, 305, 306, 308, 315—321, 325, 327—329, 332—335, 344—351, 356—357. Utöver de stadganden, som finnas i denna

”grågröna” samling skola följande nya eller ändrade bestämmelser iakttagas vid 1957 års allmänna fastighetstaxering:

Lag den 1 juni 1951, nr 438, om ändring i KL den 28 september 1928, nr 370. Jfr lag den 19 juni 1954, nr 47, angående ikraftträdandet.

Kungl. förordning den 1 juni 1951, nr 440, med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet (skogsvärderingsinstruktion); instruktionen är ändrad genom förordningar den 10 febr. 1954, nr 49, och den 4 maj 1956, nr 179.

Kungl. kungörelse den 18 maj 1956, nr 360, om ändring i kungörelsen den 28 september 1928, nr 382, med vissa föreskrifter rörande taxeringsförfarandet.

Kungl. kungörelse den 25 maj 1956, nr 268, angående fastställelse av särskilda anvisningar till ledning vid 1957 års allmänna fastighetstaxering såvitt angår taxering av vattenfallsfastighet.

Nyheter vid 1957 års allmänna fastighetstaxering.

Bland nyheterna sedan 1952 års allmänna fastighetstaxering må här särskilt omnämnas följande.

Fastighetsskatten har fr. o. m. 1956 års inkomsttaxering omlagts och inarbetats i den kommunala inkomstskatten. (Prop. 186/1953, Bev. u. Bet. 49/1953).

Nya grunder för taxering av skogsmark och växande skog tillämpas fr. o. m. 1957 års allmänna fastighetstaxering (SOU

1949:60, Prop. 39/1951, Bev. u. Bet. 31/1951, Memorial 55/1951, Prop. 71/1956, Bev. u. Bet. 37/1956.

Vissa ändringar gälla i fråga om själva taxeringsförfarandet. Sålunda har tidschemat omlagts. Bestämmelser hava införts om att fastighetsägarna skola under rättas angående de nya taxeringsvärdena (SOU 1954:24, Prop. 160/1955, Bev. u. Bet. 46/1955).

Värderingsorganen.

Den allmänna fastighetstaxeringen handhas av beredningsnämnder, fastighetstaxeringsnämnder och fastighetsprovningnämnder.

På landet upprättar beredningsnämnden förslag angående taxeringsvärden. Nämndens verksamhetsområde kallas beredningsdistrikt och kan omfatta hel kommun, del av kommun eller flera kommuner. Förslaget genomgås av en för flera beredningsdistrikt gemensam fastighetstaxeringsnämnd, som beslutar om taxeringsvärdena.

I stad finnas endast fastighetstaxeringsnämnder, som omedelbart besluta om taxeringen.

Länsstyrelserna hava redan verkställt indelning i berednings- och fastighetstaxeringsdistrikt samt utsett ordförande i berednings- och fastighetstaxeringsnämnder vid den nu förestående fastighetstaxeringen. Ledamöter och suppleanter i beredningsnämnd skola utses av kommunen senast den 30 juni. Antalet kommunvalda ledamöter skall vara minst fyra eller, om distriktet består av mer än en kommun, minst två från varje kommun.

I fastighetstaxeringsnämnden utses ordföranden och en ledamot av länsstyrelsen. På landet väljas två ledamöter av landstingskommunens förvaltningsutskott. Stad

väljer tre eller, efter länsstyrelsens bestämmande, fem ledamöter i varje fastighetstaxeringsnämnd. Dessutom inträda på landet i fastighetstaxeringsnämnden vederbörande beredningsnämndsordförande samt två kommunvalda ledamöter, när fråga är om taxering av fastighet inom beredningsordförandens distrikt respektive inom vederbörande kommun. Möjligheten för länsstyrelsen att beträffande stads fastighetstaxeringsnämnd förordna om att fem ledamöter skola väljas är en nyhet.

Fastighetsprovningnämnd består av den vanliga länsprovningnämnden, förstärkt med nio ledamöter; dessa utses av länsstyrelsen senast den 15 augusti året före taxeringsåret.

I kammarrätten adjungeras särskilda sakkunniga för handläggning av fastighetstaxeringsmål. Kammarrätten är sista instans i rena värderingsfrågor.

Beskattningsnämnd samt ordförande i taxeringsnämnd må vid behov åtnjuta biträde av sakkunnig. Sakkunnig i första instans tillkallas av ordföranden efter samråd med taxeringsintendenten. Länsstyrelsen har att träffa avtal med i skogshandling sakkunniga personer att efter kallelse lämna biträde åt nämnden eller ordföranden. Viktigt är att behovet av expertis för taxering av industrifastigheter må kunna tillgodoses.

För att biträda vid taxeringen av vattenfallsfastigheter förordnar länsstyrelsen, om så finnes erforderligt, två konsulenter; en av dessa skall företräda taxeringsteknisk och en vattenkraftteknisk sakkunskap.

Länsstyrelsen och lokal skattemyndighet ombesörja fastighetslängdernas uppstomning. Vid uppläggandet och kompletterandet av längderna skall i stad med egen uppbördsförvaltning lokal skatte-

myndighet lämna erforderligt biträde, bl. a. med summeringen. Kommun kan, efter särskilt beslut, ställa kommunal tjänsteman till beskattningsnämnds förfogande för att biträda vid taxeringsarbetet. Eljest ankommer det normalt på ordföranden att bekosta beredningen och expeditionen av nämndens beslut och att, om så finnes nödvändigt eller lämpligt, själv anställa och avlöna biträdespersonal.

De centrala förberedelserna.

För att nämnderna skola få bättre tid med det egentliga värderingsarbetet har tidsschemat omlagts för 1957 års fastighetstaxering. Det s. k. stockholmsmötet har tidigare hållits först på hösten i stället för som nu redan på våren. Avsikten med dessa förberedande överläggningar är bl. a. att söka finna en grundval för enhetlighet i länsanvisningarna. Liksom tidigare framlägger statistiska centralbyrån vid mötet en utredning om prisutvecklingen å jordbruksfastigheter. Denna utredning har i år utvidgats att även avse saluvärdena å annan fastighet. De meningar som framföras vid stockholmsmötet äro icke i egentlig mening bindande för de lokala instanserna. Detta utesluter naturligtvis icke, att auktoritativa uttalanden, som göras vid detta möte, måste spela en stor roll, framför allt när det gäller bedömningen av nivåfrågorna.

Vid skogstaxeringen, vilken nu skall företagas enligt en ny metod, äger en särskild förberedelse rum.

Skogsstyrelsen lämnar efter samråd med domänstyrelsen och skogsforskningsinstitutet till varje länsstyrelse uppgifter om bl. a. vissa bruttohöstpriser för olika virkessortiment samt avverknings- och transportkostnader. Dessa uppgifter dis-

kuteras vid det möte, som i dagarna äger rum mellan landskamrerarna och taxeringsintendenterna i riket samt ett antal i fråga om taxering av skogsmark och växande skog sakkunniga personer.

Till ledning vid skogstaxeringen fastställer Kungl. Maj:t tabeller, utvisande de skogsvärde- och markvärdefaktorer, som vid taxeringen skola tillämpas.

Senast den 1 augusti lämnar skogsforskningsinstitutet på grundval av riksskogstaxeringarna för varje län, eller i skogligt avseende likartade delar av resp. län, uppgifter om den ungefärliga arealen av skogsmark och av övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek m. m.

Frågorna om vattenfallsfastighetstaxering har i år, liksom vid föregående fastighetstaxering, förberetts av särskilda sakkunniga f. d. kammarrättsrådet Olof Ljungberg och vattenrättsingenjören Hans Hartzell.

Förberedelserna i länen.

Sedan förhandlingarna i Stockholm avslutats, fortsätter arbetet i länsregi. Landskamreraren utarbetar med biträde av skogssakkunnig och på grundval av de centralt gjorda uttalandena förslag till lokala skogstaxeringsanvisningar. Med ledning av bl. a. lagfartsförteckningar och uppgifter från hypoteksinrättningarna om belåningsvärden verkställer landskamreraren dessutom undersökning av fastigheternas allmänna saluvärde å länets landsbygd. Sakkunniga må förordnas att härvid deltaga.

Senast den 20 augusti håller landskamreraren för länets landsbygd ett eller flera

sammanträden enligt 59 § 1 mom. TFO. Till sammanträdet kallar länsstyrelsen ordförandena i beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna för landsbygden, de landstingsvalda ledamöterna i fastighetstaxeringsnämnderna samt en beredningsnämndsledamot för varje kommun, eller där kommun omfattar flera beredningsdistrikt en för varje distrikt. Även andra personer, som äro sakkunniga, må av länsstyrelsen kallas till sådant sammanträde. Vid sammanträdet redogöres för fastighetspriserna samt de slutsatser, som därav kunna dragas. Vidare framlägges förslag till lokala skogstaxeringsanvisningar och andra värderingsanvisningar, exempelvis för taxering av annan fastighet. De vid sammanträdet närvarande böra på grundval av landskamrerarens redogörelse föreslå enhetsvärden för taxering av jordbruksfastighet. Jämväl i fråga om taxeringen av annan fastighet samt beträffande värdesättningen av skogsmark och växande skog skola enhetliga grunder övervägas.

Enligt 59 § 2 mom. TFO kunna liknande sammanträden anordnas för stad med ordförande och ledamöter i stadens fastighetstaxeringsnämnder.

Sammanträdena enligt 59 § TFO fylla numera allenast en konsultativ funktion. Erforderliga anvisningar vid värderingsarbetet skola nämligen nu fastställas av fastighetsprövningsnämnden. Fastighetsprövningsnämndens beslut skall tillställas ordförandena i berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna senast den 30 september. Innan dess skall emellertid landskamrerarens förslag i ämnet hava underställts riksskattenämnden, som äger framställa erinringar mot förslaget. Det har ansetts vara till fördel för en jämn och likformig taxering att länsanvisning-

arna bliva föremål för en central översyn innan taxeringsarbetet påbörjas.

Tiden för fastighetsdeklarationernas avgivande är densamma som vid tidigare fastighetstaxeringar. Deklarationerna skola alltså hava lämnats senast den 15 september 1956.

Orsaken till att förberedelsearbetet tidigarelägges har varit att man velat bereda beskattningsnämnderna bättre tid för arbetet. För att ett gott resultat skall kunna vinnas är det uppenbarligen av största vikt att arbetet kommer i gång så snart som möjligt samt att det bedrivs med intresse och energi. Detta gäller både beredningsnämnden på landet och fastighetstaxeringsnämnden i stad. Vad angår stad utsåges nu direkt i TFO att fastighetstaxeringsnämnden skall börja sitt arbete senast den 1 oktober.

Taxeringsarbetet på landet.

Det egentliga taxeringsarbetet står under ledning av taxeringsintendenten. På landsbygden har emellertid även ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden vissa uppgifter att fylla i fråga om arbetets ledning. Sedan fastighetsprövningsnämnden fastställt anvisningarna och innan beredningsnämnderna börja det egentliga arbetet skall denne ordförande, efter samråd med taxeringsintendenten angående tid och plats, sammankalla de ledamöter i fastighetstaxeringsnämnden, som utsetts av länsstyrelsen och landstingskommunens förvaltningsutskott, ävensom ordförandena i vederbörande beredningsnämnder till överläggningar angående det förestående taxeringsarbetet. Vid överläggningarna bör uppmärksamhet ägnas åt åtgärder för befordrande av likformig taxering inom fastighetstaxeringsdistrik-

tets olika delar samt åt spörsmål, som kunna förväntas vålla beredningsnämnderna svårigheter. Protokoll från sammanträdet tillställs beredningsnämndernas ordförande.

Beredningsnämnden fungerar som en självständig nämnd, men fastighetstaxeringsnämndens ordförande har att följa arbetet i beredningsnämnderna inom fastighetstaxeringsdistriktet samt lämna anvisningar för arbetets bedrivande. Han äger övervara beredningsnämndernas sammanträden samt må delta i överläggningarna, dock ej i besluten. Denna ledande och övervakande uppgift, som lagts på fastighetstaxeringsnämndens ordförande, är viktig och grannlaga. Ordföranden har att fullgöra sin uppgift i nära samarbete med länets landskontor.

Vid beredningsnämndens första sammanträde avger beredningsnämndens ordförande en noggrann redogörelse för de för distriktet fastställda värderingsgrunderna ävensom för samtliga köp av jordbruksfastigheter inom distriktet, som förekommit under tiden efter den senaste allmänna fastighetstaxeringen, samt rörande de slutsatser angående salunivån, som därav kunna dragas. Även problemen kring skogstaxeringen genomgås. Ordförandens redogörelse samt beredningsnämndens mening böra protokollföras.

Härefter företages det egentliga taxeringsarbetet i beredningsnämnden. Nämnden framlägger *förslag* till värden, men arbetar i övrigt som en fastighetstaxeringsnämnd.

Under taxeringsarbetets gång bör uppmärksamhet ägnas åt att taxeringsnivån blir tillfredsställande vid jämförelse mellan distrikt på ömse sidor om en länsgräns. Det synes naturligt, att fastighets-

taxeringsnämndens ordförande känner ansvar för att denna fråga icke förbises.

Resultatet av beredningsnämndens arbete skall successivt framläggas för diskussion. Ett hjälpmedel för överblicken i fråga om jordbruksfastigheterna har nämnden i en särskild kontrollängd. Under den tid, då beredningsnämnden arbetar, skall ordföranden i nämnden den 1 och den 15 i varje månad till ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden insända formulärens uppgift i två exemplar angående vid taxeringsförrättningen tillämpade värderingsgrunder. Senast den 20 december skall ordföranden i beredningsnämnden översända sammandrag av längden till landskamreraren.

Beredningsnämndens ordförande har skyldighet att i alla de fall, då hans mening om värdesättningen icke blivit följd, i fastighetslängden upptaga det värde, han anser böra föreslås. Övriga ledamöter hava rätt att i vanlig ordning få skiljaktig mening protokollförd därest en skrift i frågan lämnas till ordföranden senast vid justeringen. Tillkallad sakkunnig har enahanda reservationsrätt.

Beredningsnämndens förslag skall föreligga färdigt senast den 10 december 1956, d. v. s. fem dagar tidigare än vid 1952 års fastighetstaxering. Förslaget framlägges för granskning under tio dagar på lämplig plats inom kommunen hos ordföranden eller någon ledamot. I kungörelse anges att skriftliga erinringar mot förslaget må göras hos beredningsnämndens ordförande senast den 5 januari 1957.

Att beredningsnämndens förslag hittills icke bringats till fastighetsägarnas kännedom på annat sätt än genom detta kungörelseförfarande har varit en brist, som nu avhjälpes. Senast den 15 december

skall sålunda beredningsnämndens ordförande tillstålla ägare och likställd innehavare av skattepliktig fastighet med känd postadress underrättelse om det för fastigheten föreslagna taxeringsvärdet. Underrättelsen skall innehålla upplysning om att erinringar må göras inom den förut angivna tiden, d. v. s. senast den 5 januari 1957.

För att underlätta utsändandet av meddelandena föreskrives att dessa skola avfattas på blankett (F1), som länsbyrån på förhand iordningställt med fastighetsbe-teckning samt uppgift om ägarens namn och adress. Ordförandens uppgift blir då i huvudsak att fylla i de föreslagna värdena.

Senast den 20 januari hålles sammanträde med beredningsnämnden, som då yttrar sig över inkomna erinringar och eventuellt avgiver nytt förslag till taxering. Yttranden och förslag protokollfö-ras.

Senast den 25 januari överlämnar be-redningsnämndens ordförande till fastig-hetstaxeringsnämndens ordförande längderna, vederbörligen summerade, samt nämndens protokoll och andra handlingar.

Innan arbetet i fastighetstaxerings-nämnd på landsbygden börjar håller ord-föranden i denna nämnd ett förberedan-de sammanträde med de av länsstyrelsen och landstingskommunens förvaltnings-utskott utsedda ledamöterna samt ordfö-randena i vederbörande beredningsnämnder. Tid och plats för detta sammanträde bestämmes i samråd med taxeringsinten-denten. Ordföranden lämnar, med biträde av beredningsnämndernas ordförande, en noggrann redogörelse för de värderings-grunder, efter vilka varje berednings-nämnd upprättat sitt förslag. Ordföran-den tillkännagiver, huruvida och i vad

mån dessa värderingsgrunder kunna an-ses överensstämma med av fastighets-prövningsnämnden fastställda enhetsvär-den och anvisningar i övrigt samt med salunivån i orten. De närvarande skola därefter överväga och till protokollet an-teckna vilka jämkningar i berednings-nämndernas förslag, som böra göras för att jämnhet och likformighet i taxering-en inom hela fastighetstaxeringsdistrik-tet skall uppnås. Avskrift av protokollet sändes inom tio dagar till landskamrera-ren.

Härefter börjar det egentliga taxerings-arbetet. Först skola fastigheterna i de kommuner taxeras, där vid nyssnämnda sammanträde beredningsnämndernas för-slag ansetts vara tillfredsställande. Före-dragande är beredningsnämndens ordfö-rande som i varje fall tillkännagiver sin mening och redogör för inkomna erinring-ar samt de ändringar, som berednings-nämnden nu föreslår. I beslutet deltaga de kommunvalda ledamöterna. Nämnden meddelar för varje fastighet beslut om taxeringsvärde. Om taxeringsnivån ansetts tillfredsställande, bör nämndens arbete kunna gå ganska raskt. Det må understry-kas, att de kommunvalda ledamöternas uppgift bör vara begränsad till en tillsyn över att jämnheten *inom* kommunen är tillfredsställande. De böra däremot icke genom sina röster söka kullkasta de principbeslut, som blivit fattade vid fas-tighetstaxeringsnämndens förberedande sammanträde.

Även fastighetstaxeringsnämnden har fr. o. m. denna fastighetstaxering ålagts skyldighet att i viss utsträckning under-rätta fastighetsägaren om taxeringsresul-tatet. Om ändring sker av berednings-nämndens förslag, skall sålunda fastig-hetsägaren underrättas om ändringen.

Även i fall, då ägaren framställt erinringar mot beredningsnämndens förslag utan att erinringarna lett till någon ändring, skall ägaren underrättas. Underrättelsen skall innehålla upplysning om vad den har att iakttaga, som vill klaga över fastighetstaxeringsnämndens beslut. Formulär för sådan underrättelse finnes fastställt (F 3).

Taxeringsarbetet i stad.

Därest för stad icke hållits sammanträde, som omnämnts i 59 § 2 mom. TFO, skall — om staden är indelad i flera fastighetstaxeringsdistrikt — anordnas en gemensam förberedande överläggning enligt 67 § 2 mom. TFO med fastighetstaxeringsnämnderna. Länsstyrelsen uppdrager då åt en av ordförandena att leda denna överläggning.

Beträffande taxeringsförfarandet i stad har i Prop. 160/1955 berörts frågan om icke beredningsnämnder borde inrättas även i städerna. Man har som skäl för att så borde ske bl. a. hänvisat till erfarenheterna från 1952 års allmänna fastighetstaxering. Vidare har åberopats, att den nya lagstiftningen om inkomsttaxering för en- och tvåfamiljsfastigheter ökat anspråken på en riktig fastighetstaxering. Finansministern har emellertid ansett övervägande skäl tala för att taxeringsorganisationen icke bör tyngas med beredningsnämnder i städerna. Finansministern har dock uttalat att, med hänsyn till den betydelse, som taxeringen av en- och tvåfamiljsvillor erhållit genom schablontaxeringen för inkomst av sådana fastigheter, åtgärder borde vidtagas för en mera noggrann och likformig taxering än hittills. Det är detta som är anledningen till att arbetet i fastighetstaxeringsnämnd

i stad (frånsett Stockholm) skall påbörjas tidigare samt att antalet kommunvalda ledamöter kan ökas, efter länsstyrelsens förordnande. Finansministern åberopar, att det på grund av otillräckliga uppgifter i deklARATIONERNA och av naturliga skäl en icke alltid helt tillfredsställande kännedom om de enskilda fastigheternas beskaffenhet i avseenden, som påverkar värdesättningen, lätt uppkomma felbedömningar och felaktigheter i övrigt i fastighetstaxeringsnämnderna i städerna. Statsmakterna hava velat avhjälpa denna brist genom att ordna arbetet i fastighetstaxeringsnämnden så att rättelse av sådana felaktigheter må kunna ske redan hos fastighetstaxeringsnämnden och icke först hos fastighetsprövningsnämnden. Det har därför stadgats, att fastighetstaxeringsnämnden redan innan nämnden fattar sitt egentliga beslut — i lämplig omfattning — bör bereda ägare eller innehavare av fastighet tillfälle att inom viss tid yttra sig över av nämnden ifrågasatt värde å fastigheten. I sådant meddelande skall tillkännagivas att särskild underrättelse icke kommer att utsändas, därest erinringar icke riktas mot det ifrågasatta värdet och detta av nämnden fastställs såsom taxeringsvärde. Har däremot ändring skett i det åsatta taxeringsvärdet, skall det åligga fastighetstaxeringsnämndens ordförande att underrätta fastighetsägaren om nämndens definitiva beslut. Detsamma gäller för det fall att preliminär underrättelse icke utsänts.

Naturligtvis kan det diskuteras i vilken omfattning preliminära underrättelser skola utsändas. I författningen heter det, att så bör ske i den omfattning, som befinnes lämplig. Måhända kan man utgå ifrån att fastighetsnämnden finner lämp-

ligt att sända ut preliminära underrättelser beträffande samtliga taxeringar. Det synes vara bättre att eventuell kritik mot taxeringsnivån och de enskilda taxeringsvärdena får sättas in på ett tidigt stadium av taxeringsarbetet och att denna kritik kan bli bedömd av fastighetstaxeringsnämnden som sådan. Detta mål uppnås icke, om definitiv underrättelse skickas ut först på ett sent stadium, då vederbörande hänvisas till att klaga i fastighetsprövningsnämnden. Skall man hinna med att sända ut preliminära meddelanden och i vissa fall pröva taxeringsvärdena vid två tillfällen måste fastighetstaxeringsnämnden dock ligga väl framme med arbetet. Bäst är det om man redan på hösten hinner med en betydande del av taxeringen. Fastighetstaxeringsnämnden får då tid och möjlighet att under våren se över värdena med hänsyn till inkomna erinringar och andra omständigheter, exempelvis resonemang med övriga nämnder om taxeringsutfallet i stort.

Att preliminära underrättelser regelbundet utsändas underlättas därigenom att länsbyrån, såvitt angår stad, kommer att iordningställa blanketter med adresstryck beträffande samtliga fastigheter (F 2). Sådant tryck kommer däremot icke att finnas på de definitiva underrättelserna (F 4).

Även i stad skola grunderna för taxering av jordbruksfastighet upptagas i kontrollängd. Sammandrag av längden skall emellertid ej insändas till landskamreren.

Taxeringsarbetets avslutande.

Besvärsförfarande.

Arbetet i fastighetstaxeringsnämnden skall vara slutfört senast den 25 mars

(i Stockholm senast den 15 juni). Senast 6 dagar efter arbetets avslutande skola fastighetsdeklarationerna och övriga handlingar insändas till länsstyrelsen. Samtidigt överlämnas fastighetslängderna — vederbörligen summerade — till den lokala skattemyndigheten, som utlägger en avskrift av längderna under minst 14 dagar före den 15 maj för granskning. Huvudskriften jämte sammandrag därav insändes av den lokala skattemyndigheten till länsstyrelsen senast den 25 april.

Fastighetsprövningsnämnden granskar och prövar fastighetstaxeringarna inom länet. Besvär över fastighetstaxeringsnämndens beslut anförs hos fastighetsprövningsnämnden senast den 15 maj (i Stockholm senast den 10 augusti). Klagorätt hos fastighetsprövningsnämnden tillkommer ägare och likställd innehavare av fastighet samt vederbörande kommun, municipalsamhälle och landsting. Taxeringsintendenten har skyldighet att granska taxeringarna och göra yrkanden angående dessa, så att värdena bli jämna och likformiga. Anförs icke besvär hos fastighetsprövningsnämnden inom föreskriven tid, förlorar fastighetsägaren (innehavaren) rätten att föra talan över taxering i kammarrätten. I regel kan rättelse då komma till stånd först vid nästa allmänna fastighetstaxering. Besvär till kammarrätten anförs numera senast å sextionde dagen efter den då vederbörande erhöi del av beslutet. Kommunerna äga dock klaga inom nittio dagar från det fastighetsprövningsnämndens protokoll justerades.

Fastighetsbegreppet.

Såsom fastighet i KL:s mening räknas vad som enligt lagen den 24 maj 1895 är

fast egendom, således jord och byggnader därå, samt vad som hör till jorden eller byggnaderna, såsom stängsel och rotstående träd, s. k. ofri tomt i stad, vissa vattenverk, i jordeboken redovisade fiskerier ävensom frälseräntor. Såsom fastighet i skattehänseende räknas dessutom byggnad, som är belägen på mark, som icke tillhör byggnadens ägare. Registrering av elektrisk anläggning enligt lag den 22 juni 1920 medför icke att ledningar på annans mark eller understationer skola anses tillhöra huvudstationen. Man bortser med andra ord från registreringens civilrättsliga betydelse.

Skatteplikt och skattskyldighet.

KL skiljer mellan skattepliktig och icke skattepliktig fastighet. Vilka fastigheter, som äro undantagna från skatteplikt framgår av 5 § KL. Övriga fastigheter äro skattepliktiga. Här må särskilt anmärkas, att taxeringsvärde i vissa fall uppdelas på skattepliktig och skattefri del av fastighet samt att prästgård, som avses i ecklesiastik boställsordning, numera är skattefri. Beträffande hithörande problem hänvisas till kammarrättsrådet Fröbergs utförliga redogörelse i detta häfte.

Numera påföres icke kommunal fastighetsskatt direkt på grund av att fastighet i längden upptages såsom skattepliktig. Det allmännas beskattningsanspråk genomföres på det sättet, att ägaren i samband med inkomsttaxeringen påföres s. k. garantibelopp för fastigheten. Av 47 § KL framgår, att vissa personer träda i ägarens ställe i fråga om skyldighet att erlagga garantibelopp. Här nämnas fideikommissinnehavare, den som utan vederlag besitter fastighet på grund av testamenteriskt förordnande, åborätts- och

tomträttsinnehavare, innehavare av vattenfallsrätt, innehavare av ofri tomt i stad, den som innehar fastighet med ständigt eller ärftlig besittningsrätt, innehavare av skogsområde, som upplåtits av staten till bergshanterings understödjande eller till kanalbolag eller till stad eller annan menighet, samt innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord. Garantibelopp skall påföras för fastighet, som vid fastighetstaxering året näst före inkomsttaxeringsåret varit skattepliktig. Frågor om den objektiva skatteplikten skola liksom spörsmålen om fastigheternas värde bedömas med hänsyn till förhållandena vid taxeringsårets ingång. Detta betyder att om en fastighet — med hänsyn till förhållandena den 1 januari 1957 — redovisas såsom skattepliktig vid 1957 års fastighetstaxering, ägaren vid 1958 års inkomsttaxering påföres garantibelopp i förhållande till fastighetens taxeringsvärde. Klagomål beträffande den objektiva skatteplikten måste med andra ord föras i den för besvär över fastighetstaxering stadgade ordningen. Även frågan vilken person som (subjektivt) är skyldig att betala fastighetsskatt avgjordes tidigare såsom en fastighetstaxeringsfråga med hänsyn till förhållandena vid fastighetstaxeringsårets ingång. Numera avgöres denna fråga först i samband med inkomsttaxeringen därigenom att det då prövas vem som skall påföras garantibelopp samt hur stort garantibelopp, som skall påföras. Garantibeloppet utgör normalt 4 % av fastighetens taxeringsvärde. När det gäller basen för garantibeloppets uträknande är man vid inkomsttaxeringen bunden av de vid fastighetstaxeringen fastställda värdena. Emellertid gäller, att garantibeloppet vid ägarebyte skall delas, efter

ägaretiden under beskattningsåret, d. v. s. om ägarbyte sker under år 1957, skall vid 1958 års inkomsttaxering garantibeloppet delas på säljaren och köparen efter ägotiden. Avsteg från 4 %-regeln gäller dock för det fall, att den skattskyldige haft brutet räkenskapsår.

Av det förut anförda framgår, att anteckningarna i fastighetslängdens ägarekolumn numera äro utan rättslig betydelse i beskattningshänseende. Innehåller fastighetslängden felaktiga uppgifter om vem som är ägare (innehavare) avhjälpes alltså detta fel därigenom att vid nästföljande års inkomsttaxering rätt person påföres garantibeloppet. För att misstag icke skall uppstå vid inkomsttaxeringen är det dock värdefullt, att fastighetslängden på ett riktigt sätt återspeglar aktuella förhållanden. Detta kan vara av betydelse även för att förmögenhetsbeskattningen skall bli riktig.

Taxeringsenhet.

Särskilt taxeringsvärde skall åsättas varje taxeringsenhet.

Huvudregeln är att varje civilrättsligt bestående fastighet också utgör taxeringsenhet — alltså varje jordregisterfastighet, stadsäga och tomt. Byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader å annans mark utgör särskild taxeringsenhet därest ägaren icke innehar marken med besittningsrätt för obegränsad tid.

Uppdelning av den civilrättsliga enheten skall ske på flera taxeringsenheter, om någon del av fastigheten — ehuru icke lagligen frånstyckad — tillhör särskild ägare eller om sådan del upplåtits till annan för självständigt, mera stadigvarande nyttjande eller eljest stadigvarande brukas särskilt eller användes för

annat ändamål än fastigheten i övrigt. Sämjedelade fastigheter skola delas på flera taxeringsenheter. Torp — även torp för skogsarbetare — därå jordbruket av torpinnehavaren drives såsom självständig näring och väsentligen med egna inventarier taxeras särskilt. Torp varå finnes dragare bör i regel behandlas såsom taxeringsenhet. Kolonilott eller liknande obetydligt arrendeområde skall ej särtaxeras.

Särtaxering av arrendelott har numera ej så stor betydelse, eftersom jordägaren enligt arrendelagen icke äger ålägga arrendatorn skyldighet att betala skatt för arrendelotten.

Lagen talar icke endast om uppdelning utan även om sammanslagning av civilrättsligt bestående fastigheter. Komplex av fastigheter eller delar av fastigheter skola taxeras såsom en taxeringsenhet, därest fastigheterna (delarna) tillhöra samma ägare och ligga i oskift samfällighet eller i sambruk med gemensamma åbyggnader eller av annan anledning icke kunna till sina inbördes värden tillförlitligen bedömas. Frågan om sammanslagning av flera registerfastigheter till en taxeringsenhet kan med hänsyn till 3 %-schablonen få stor betydelse för vissa villafastigheter. Huvudregeln synes böra vara, att vad som för ägaren är en naturlig enhet bör sammanföras till en taxeringsenhet. Även ett markområde, som en villaägare särskilt skaffat sig för att freda sig från insyn eller av liknande skäl, torde i allmänhet få sammanföras med huvudfastigheten. Om något visst område är avsett för särskilt ändamål, exempelvis jordstyckning, kommer denna fråga i ett annat läge. Kronoparker och vissa andra skogsområden under särskild förvaltning skola sammanföras till gemensam taxe-

ringsenhet. Även enskilda tillhörande s. k. skogsblock må behandlas såsom brukningsenhet.

En förutsättning för att flera fastigheter skola sammanföras till en taxeringsenhet är att de ligga i samma kommun. Ligga fastigheterna i olika kommuner, skall uppdelning alltid ske. Är en taxeringsenhet delad på flera administrativa områden, där menighet äger utöva beskattningsrätt, exempelvis municipalsamhälle eller församling, skall någon uppdelning på egentliga taxeringsenheter ej göras. I stället skall i taxeringslängden angivas så stor del av taxeringsvärdet, som belöper på respektive område. Delvärdena angivas i värde-, ej i anteckningskolumn. Vid uppdelningen bör iakttagas, att den del av fastigheten, där åbyggnader ligga, skall åsättas förhållandevis större del av det gemensamma värdet. Att fråga är om ett delvärde torde genom lämplig hänvisning böra särskilt utmärkas i längdens anteckningskolumn. För en ordentlig fastighetstaxering måste krävas att mark, som ligger exempelvis inom ett municipalsamhälle, i verkligheten taxeras såsom liggande i samhället och icke såsom beläget utom detta.

Ägare eller arrendator kan hos berednings- eller fastighetstaxeringsnämnd begära, att i längden särskilt angives hur stor del av vissa taxeringsenheter som belöper å däri ingående fastigheter eller fastighetsdelar. En sådan värdeuppdelning efter särskilt yrkande kan vara av betydelse med hänsyn till in-teckningsförhållandena. Om sådant angivande av delvärdet skett vid föregående fastighetstaxering synes ägaren böra tillfrågas om icke uppdelning bör ske även nu. Fastighetsägaren har kanske ej tänkt på saken. Om han kanske långt efteråt, t. ex. vid påstöt-

ning från sin bank, kommer och begär att delvärdet skola angivas, kan det vara rätt besvärligt att då på nytt genomföra en delning av värdet.

En uppdelning av äganderätten på allenast ideella andelar skall icke föranleda att sådana andelar taxeras såsom särskilda taxeringsenheter. Att flera personer äga en fastighet angives vanligen i fastighetslängderna på så sätt att endast en av ägarerna antecknas jämte beteckningen "flä". Det nya systemet med garantibelopp har emellertid medfört ett behov av att namngiva samtliga delägare. Det är vidare önskvärt, att garantibeloppen lätt skola kunna uträknas för varje delägare. På sina håll har man vid 1956 års taxering sökt beakta detta önskemål genom att i fastighetslängdens ägare- eller anteckningskolumn angiva samtliga ägare jämte varje delägars andelstal. Stundom angives i anteckningskolumnen, hur stor andel av taxeringsvärdet, som belöper på envar delägare. Det synes naturligt att man i ökad omfattning vid 1957 års fastighetstaxering registrerar andelarnas storlek och ev. även — t. ex. i anteckningskolumnen — deras värde. Genom klammer i längden bör då tydligt utmärkas till vilken ägare och till vilka andelar ett taxeringsvärde hänför sig.

Taxeringslängden ett fastighetsregister.

Fastighetslängden, som numera även är fastighetsliggare, d. v. s. en del av mantalslängden, skall innehålla en fullständig redovisning av samtliga fastigheter inom distriktet, inklusive byggnader å annans mark. Taxering skall dock ej ske av fastighet, som avses i 5 § 2 och 4 mom. KL, d. v. s. av skattefria s. k. kommunika-

tionsfastigheter samt byggnad å annans mark, om byggnadens värde understiger 500 kronor. Med kommunikationsfastigheter avses kanal, järnväg eller annan farväg, som är upplåten för allmän trafik, allmän farled och allmän flottled samt de till dessa kommunikationsanstalter hörande, för driftens omedelbara behov avsedda byggnader, anläggningar och markområden.

I de genom länsstyrelsens tryckande register iordningsställda stommarna till fastighetslängderna skola finnas upptagna samtliga inom resp. berednings- eller fastighetstaxeringsdistrikt belägna fastigheter, som skola i fastighetslängd införas, jämte fastighetens ägare och i de fall, då annan innehavare är skyldig att erlagga skatt för garantibelopp för fastigheten, denne innehavare. Dessa stommars avlämnas till nämnderna senast den 15 september.

Särskilda fastighetslängder upprättas för varje kommun, distrikt, församling, municipalsamhälle etc. Fastigheterna upptagas i sin s. k. kamerala ordning, vari de skola förekomma i mantalslängdens fastighetsliggare. Skattepliktiga och skattefria fastigheter upptagas numera i samma längd och äro icke skilda åt på olika avdelningar. Fastigheter, som ägas eller innehavas av aktiebolag, sammanföras däremot under särskild rubrik. Länsstyrelsen kan besluta, att fastigheter, vilka ägas eller innehavas av fysisk person eller oskift dödsbo, vars hemortskommun icke är den kommun, där fastigheten är belägen, skola uppföras under särskild rubrik (s. k. utboförordnande). Utborna komma då som en särskild grupp före de aktiebolagsägda fastigheterna. Ägas eller innehavas på landet flera fastigheter av en person, sammanföras dessa till ett ställe

i längden; för varje fastighet å vederbörlig plats i längden sker hänvisning till detta ställe. I fastighetslängden angives förutom ägarens (innehavarens) namn även hans postadress. För nybildad fastighet och för område, som avstyckats för sammanläggning, finnes areal angiven i plåttrycket till fastighetslängden. Då plåttrycket icke alltid ändras till påföljande år är emellertid förekomsten av arealuppgift icke någon garanti för att fastigheten är nybildad.

Fastigheterna skola namngivas enligt officiella beteckningar. Består en taxeringsenhet av flera fastigheter, skall varje fastighet angivas. Lokala benämningar och s. k. smeknamn böra ifrågakomma endast om detta är nödvändigt för fastighetens individualisering. Beskrivning av byggnadsbeståndet bör i allmänhet icke inryckas i fastighetsbeteckningen. Fastighets karaktär av s. k. vattenfallsfastighet torde emellertid böra särskilt utmärkas.

Ordförandena i beredningsnämnder och fastighetstaxeringsnämnder hava skyldighet att tillse att samtliga fastigheter, som skola taxeras, finnas med i längderna samt att alla i stommarna intagna uppgifter äro riktiga. Lämpligt synes vara att fastigheterna, allt eftersom desamma åsättas taxeringsvärden, avprickas mot jordregistret — och helst även mot fastighetsregistret, där sådant föres. Bl. a. bör beaktas, att nya byggnader på annans mark bliva taxerade. Byggnad på annans mark angives genom ordet "hus å" el. dyl. jämte registerbeteckningen. Därest flera civilrättsliga enheter eller genom laga för rättning uppkomna delar av sådana utgöra en taxeringsenhet, skall fastighetsbeteckning för varje sådan enhet eller del angivas i längden. På liknande sätt angives, att fråga är om viss på marken be-

stämd del av en fastighet, t. ex. Aspa 1:2 torp, Bohammarsgården 1:5 skogsm, Östby 1:1 inägor. Jfr i övrigt förklaringarna till fastighetslängden.

Vid taxeringen skall uppmärksammas att rätt person uppföres för fastigheten, d. v. s. den person, som den 1 januari 1957 är ägare (innehavare) därav. Den lokala skattemyndigheten skall vid utgången av februari månad 1957 tillstålla fastighetstaxeringsnämndens ordförande en särskild längd angående ändringar i fråga om fastighetsredovisning eller äganderätt. Det åligger beredningsnämnd och fastighetstaxeringsnämnd att med ledning av tillgängliga handlingar genomgå stormarnas uppgifter om ägare etc. samt att verkställa erforderliga ändringar. Sådana ändringar i längderna skola av fastighetstaxeringsnämnd på landet göras med rätt bläck. Angeläget är att även adressuppgifter på liknande sätt åjourföras.

Beskattningsnatur.

Med hänsyn till beskattningsnaturen skall en skattepliktig fastighet redovisas såsom jordbruksfastighet, om den användes för jordbruk eller skogsbruk, och såsom annan fastighet, om den användes för annat ändamål. Fastighetens kamerala beskaffenhet är icke avgörande för rubriceringen. Användes fastigheten delvis för jordbruk eller skogsbruk och delvis för annat ändamål, skall den del, som användes för jordbruk eller skogsbruk med därtill hörande byggnader och inrättningar, taxeras såsom jordbruksfastighet och den del, som användes för annat ändamål jämte byggnader etc., taxeras såsom annan fastighet. Här föreligger alltså ett exempel på att det olika användningssättet ger anledning till uppdelning på två taxeringsenheter. Vid

tillämpningen iakttages *dels* att s. k. binnäring till jordbruk skall likställas med jordbruk och *dels* att en byggnads huvudsakliga användningssätt, för jordbruks- eller annat ändamål, blir avgörande för om byggnaden skall hänföras till jordbruksfastighet eller icke. Byggnad å ofri grund taxeras såsom jordbruksfastighet, därest byggnaden användes för jordbruksändamål.

Gränsdragningen mellan jordbruksfastighet och annan fastighet har som bekant även betydelse för jordförvärvslagens tillämpning. Gränsen skall dragas enligt bestämmelserna i KL.

Fastighetsdeklarationerna.

Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering användas följande deklarationsblanketter:

formulär a i fråga om jordbruksfastighet;

formulär b 1 i fråga om en- och tvåfamiljsfastighet; samt

formulär b 2 i fråga om annan fastighet i övrigt.

Härtill ansluta sig bilagorna enligt formulär c för outbyggt vattenfall, vattenkraftverk samt regleringsdamm och formulär d för industrianläggning. Vidare finnes ett formulär e, som utgör biläggsblad till b 2 angående hyresavkastningen. Detta biläggsblad användes, då utrymmet å huvudblanketten är otillräckligt. Slutligen finnes ett formulär f med uppgifter rörande fasta maskiner. Det är att märka att uppgifter om fasta maskiner skola lämnas i tre exemplar. Ett exemplar av formulär f skall sändas till länsstyrelsen och ett bifogas protokollet. Länsstyrelseexemplaret är avsett att tillställas vederbörande inkomsttaxeringsnämnd.

Fastighetsdeklarationerna skola lämnas senast den 15 september. Varje fastighetsägare, som icke avlämnat deklaration, bör omedelbart anmanas att fullgöra denna sin skyldighet. Vid försummelse kan vitesföreläggande påkallas hos länsstyrelsen.

I motsats till vad som gällde vid 1952 års allmänna fastighetstaxering är 1957 års förfarande icke sammankopplat med någon allmän jordbruksräkning.

Redovisningsvärden.

Taxeringsvärdena uppdelas i s. k. redovisningsvärden. Dessa äro för jordbruksfastighet: jordbruksvärde — häri ingående värde på skogsmark angives särskilt — skogsvärde samt tomt- och industrivärde. En nyhet är att det i jordbruksvärdet ingående värdet å särskilda förmåner eller naturtillgångar skall längdföras i särskild kolumn. Nyheten sammanhänger med bestämmelsen i p. 2 av anvisningarna till 22 § KL. Denna anvisningspunkt stadgar, att värdeminskningsskatt för byggnader å jordbruksfastighet schablonmässigt kan beräknas i förhållande till två tredjedelar av det taxerade jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25.000 kr. samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Den nya värdekolumnen har införts för att underlätta tillämpningen av ifrågavarande anvisningspunkt.

För annan fastighet äro redovisningsvärdena: markvärde, byggnadsvärde samt parkvärde. I byggnadsvärde ingående maskinvärde skall angivas i särskild kolumn. Taxeringsvärdets summa skall avjämnas nedåt till helt 100-tal kronor. Kolumnen för partisumma är avsedd för de fall, då

antingen flera *taxeringsenheter* sammanföras till ett ställe med gemensam ägare eller då värdet av en taxeringsenhet efter särskild framställning i längden uppdelas på delvärden. I andra fall skall kolumnen för partisumma lämnas tom. Man kan emellertid icke alltid av längden utläsa huruvida flera taxeringsenheter sammanförts eller om en taxeringsenhet uppdelats på delvärden. I längdens anmärkningskolumn torde därför böra särskilt utmärkas de fall, då fråga är om en värdeuppdelning. Särskilt med tanke på villataxeringen synes det viktigt, att man av taxeringslängden skall kunna utläsa om ett värde avser hel taxeringsenhet eller endast utgör ett delvärde.

Då en fastighet delas på flera taxeringsenheter, bör även markvärdet uppdelas. Jordägaren tillhörig byggnad bör icke så att säga sväva i luften och taxeras utan tillhörande mark.

Arealredovisningen.

Genom att arealuppgifterna överses från den ena fastighetstaxeringen till den andra har arealredovisningen i längderna successivt förbättrats. Emellertid måste man nog alltjämt understryka vikten av att arealerna bliva riktiga. Detta är av betydelse även därför att fastighetslängdernas arealsiffror icke sällan återopas i andra sammanhang.

De jordregisterutdrag, som länsstyrelsen senast den 15 september skall tillställa beredningsnämndsordföranden, skola innehålla i görligaste mån aktuella arealuppgifter. Avdrag bör således hava skett för alla arealer å avsondrade och avstycade områden.

Jordregisterarealerna kunna i vissa fall vara föråldrade bl. a. beträffande för-

delningen på ägoslag. Fördelning å ägoslag saknas ofta när uppgiften grundas på äldre mätningar.

Nämnderna torde icke böra underlåta, att även söka bedöma arealredovisningen i stort. I årsbok för Sveriges kommuner finnas uppgifter om arealerna för olika kommuner. Vid jämförelse med kommunarealerna måste ihåggkommas, att fastighetslängdernas arealsiffror icke alltid omfatta arealer för vissa kommunika-tionsfastigheter och samfälligheter.

Här må även erinras om att statens skogsforskningsinstitut senast den 1 augusti till länsstyrelserna — för länet eller skogligt likartade delar därav — skall lämna uppgifter om bl. a. den ungefärliga arealen av skogsmark och övrig mark. I samband med utfärdandet av de lokala anvisningarna torde ofta angivas hur stora skogsmarksarealer som torde finnas inom respektive beredningsdistrikt eller kommuner. Vidare bruka uppgifter lämnas om redovisningen på olika ägoslag.

Arealredovisningen kan inom vissa län jämföras mot beskrivningarna till det ekonomiska kartverket.

Beträffande den ekonomiska kartläggningen i skala 1:10.000 må nämnas, att densamma avslutats för Gotlands, Kalmar, Östergötlands, Kronobergs, Stockholms och Uppsala län samt Norrbottens läns kustland och nu pågår beträffande Södermanlands, Jönköpings, Örebro samt Gävleborgs län. Till dessa kartor saknas dock beskrivningar. Till de ekonomiska kartorna från 1930-talet över Göteborgs och Bohus län (i skala 1:10.000) samt till de under perioden 1911—1936 (i skala 1:20.000) utgivna kartorna för Västmanlands, Malmöhus, Blekinge, Hallands och Kristianstads län höra beskrivningar. Beskrivningarna för Malmöhus

och Blekinge län äro icke åsatta jordregisternummer, då jordregistret icke var upplagt vid tidpunkten för kartläggningen. Vissa äldre ekonomiska kartor finnas i skala 1:50.000 men redovisa icke fastigheter utan endast byar eller jordeboksenheter.

Arealerna för jordbruksfastigheterna torde enligt min mening icke behöva redovisas med större noggrannhet än i hela hektar eller tiondelar av hektar. I det senare fallet framkomma delvärdena för de olika ägoslagen i 10-tal kronor. Då totala jordbruksvärdet skall redovisas i 100-tal kronor, synes erforderlig avjämning kunna ske i kolumnen för övrig mark.

Beträffande arealredovisningen tillåter jag mig i övrigt hänvisa till mitt anförande vid 1951 års möte (Skattenytt Årg. 1951 sid. 228 ff).

Att iakttaga vid längdföringen.

Ordföranden har ansvar för att längden i dess helhet är riktig även beträffande de delar, som iordningsställt av länsstyrelsen och lokal skattemyndighet. Rättelser, som iakttagas av fastighetstaxeringsnämnd på landet, göras med rött bläck. Ändring av beredningsnämnds värden medför även, att summeringen måste rättas.

Skogsmarksvärdet, som utgör en del av jordbruksvärdet, redovisas i särskild kolumn.

Såsom förut anförts skall i en ny värdekolumn även angivas i jordbruksvärde ingående värde å särskilda förmåner eller naturtillgångar. Här avses *dels* värde av bete å skogsmark och *dels* värde av byggnader, i den mån ej hänsyn till desamma tagits vid tillämpning av enhetsvärden eller eljest gällande allmänna taxeringsgrunder, *dels* värde av särskilda naturtillgångar,

som ej beaktats vid tillämpningen av dessa taxeringsgrunder. Enligt anvisningarna till KL skall vid taxering av jordbruksfastighet bl. a. sådan värdeökning beaktas, som beror på förekomst av särskilda naturtillgångar eller liknande förmåner såsom vattenfall, torvmosse, ej inmutningsbara fyndigheter, möjlighet till jakt, fiskevatten och dylikt. Alla dessa förmåner och naturtillgångar skola således redovisas i den nya värdekolumnen, i den mån de ingå i jordbruksvärdet och icke taxeras i annan ordning, exempelvis såsom ingående i värde å annan fastighet. Att värde å vattenfall, brytvärdig fyndighet, torvmosse eller dylikt stundom inräknas i tomt- och industrivärde må uppmärksammas.

En värdekolumn finnes även för s. k. särskilt maskinvärde. Angeläget är att dessa värden icke bortglömmas vid längdföringen. I anteckningskolumn till fastighetslängden skall anmärkas förekomst av skogsservitut eller liknande belastning, som nedsätter den växande skogens värde. Därest tomt- och industrivärde belöper allenast på viss del av en fastighet, iakttagas, att sådan del till läge och *gränser* bör angivas i anteckningskolumnen till fastighetslängden. Hava olika områden olika tomt- och industrivärden angives även detta. Vidare skall i anteckningskolumnen även angivas värde å vattenfall, om sådant värde ingår i taxeringsvärdet, och således oavsett om värdet redovisats i värdekolumnen för särskilda förmåner och naturtillgångar eller på annat sätt. För kraftverk antecknas belopp, varmed värdet av skyldighet att leverera ersättningskraft avräknas vid byggnadsvärdets fastställande. För kraftverk och regleringsdamm antecknas belopp, svarande mot vissa kostnader, varå avskrivning ej beräknas.

De nya faktorerna till grund för skogsfastigheters taxering skola återspeglas vid längdföringen.

Vid 1945 års fastighetstaxering gällde alltså en specialbestämmelse för det fall att fastighet med taxeringsvärde understigande 1.000 kronor tillgodosåg mindre bemedlad persons bostadsbehov. Denna bestämmelse är nu borta. Alltså gäller dock, att om taxeringsenhets fulla värde icke uppgår till 100 kronor detta värde skall antecknas i taxeringslängdens anteckningskolumn.

Arbetsformerna vid en fastighets taxering äro givna. Värderingarnas genomförande måste kräva dagar och nätter av mödor och omsorger. Men det bör vara en stimulerande uppgift för varje god taxeringsman att giva liv och innehåll åt arbetet och att få stämmorna att spela i harmoni med de grundtoner, som bilda ledmotivet för detta viktiga företag.

Diskussion:

Ordföranden (landskamrer Gillner): Jag ber att få uttala de närvarandes tacksamhet gentemot taxeringsintendent Elfving för detta föredrag. Salen är ju välbesatt med kunniga och erfarna taxeringsmän, som givetvis ur kommunalskattelagen och taxeringsförordningen skulle kunna inhämta vad som åligger dem i samband med taxeringen, men ett föredrag av denna art har ju sin givna plats vid en kurs som denna, och det är uppenbart att det som sedermera publiceras kommer att bli föremål för ytterligare studier av taxeringsmännen. Jag ber att få tacka taxeringsintendent Elfving för detta utomordentliga koncentrerade och innehållsrika föredrag.